

ท่อไอเสีย

* เทอร์โบ

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2485 ซึ่งเป็นปีที่น่าท่วมใหญ่ทั่วประเทศเป็นต้นมา
คงไม่มีปีไหนละครมั่งที่น้ำจะท่วมประเทศไทย มากมายเท่ากับปี พ.ศ. 2538
เพราะที่ท่วมไปแล้ว มีถึง 65 จังหวัด นี่ไม่รวมภาคใต้ซึ่งขณะที่เขียนบทความนี้

ยังไม่ท่วม

น้ำท่วมในปี 2538 นี้ ไม่ใช่ท่วมมากจังหวัดแต่อย่างเดียว
แต่สถิติท่วมนานด้วย เพราะบางจังหวัดนั้น ทราบว่าน้ำท่วมเป็นเดือน
นอกจากความลำบากต่าง ๆ นานา ที่ประชาชนได้รับแล้ว
ปัญหาคลื่นน้ำเน่าในบางพื้นที่ ก็ทำลายสุขภาพจิตไปเยอะ
เจตนาที่จะเขียนในวารสารข้าราชการฉบับนี้
แม้ว่าจะเป็นเรื่องน้ำ แต่ก็ไม่ใช่เรื่องน้ำท่วม
แต่เรื่องน้ำท่วม ก็มาเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเขียนจนได้
และเป็นเรื่องที่ดี น่าชมเชย พร้อมทั้งจะช่วยแก้ไขปัญหาเรื่องที่ต้องการจะกล่าว

ถึงด้วย

ไม่ทราบว่าท่านผู้อ่านได้มีโอกาสทราบข่าวจากทางวิทยุ โทรทัศน์ หรือทาง
หนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับ “เรือสุขาพัฒนา” ของกรมชลประทาน หรือไม่

กรมชลประทานได้สร้าง “เรือสุขาพัฒนา” ขึ้น

เพื่อสนองพระราชปราชญ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ เมื่อวันที่ 17
ตุลาคม 2538 ถึงความเดือดร้อนของราษฎรในพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วมยังเป็นเวลานาน เฉพาะอย่างยิ่ง
ที่เดือดร้อนในเรื่อง “สุขา”

เรามาดูรายละเอียดของ “เรือสุขาพัฒนา” ของกรมชลประทานกันก่อน

เรือนี้ คัดแปลงมาจากเรือบรรทุกขนาด 45 ตัน มาจัดทำเป็นห้องสุขาชาย 3 ห้อง
สุขาหญิง 3 ห้อง ห้องอาบน้ำชาย-หญิงอย่างละ 1 ห้อง พร้อมทั้งรถปัสสาวะชายและอ่างล้างมือ
และหน้า รวม 3 ที่

ที่สำคัญที่สุด และเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการจะเขียนถึง เพราะ “เรือสุขาพัฒนา” นี้
มีระบบการทำงานที่สมบูรณ์แบบที่สุด

กล่าวคือ มีระบบบำบัดน้ำเสียและสิ่งปฏิกูล สามารถบำบัดน้ำเสียให้ได้มาตรฐาน ก่อนปล่อยน้ำทิ้งลงสู่แหล่งน้ำ

มีระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำที่มีทั้งระบบดักกรองน้ำ ระบบฆ่าเชื้อโรค ระบบป้องกันคลอรีน ระบบเก็บน้ำและจ่ายน้ำ และระบบ ไฟฟ้าและเครื่องกำเนิดไฟฟ้า

นอกจากนั้น ยังมีเครื่องเสียงเปิดให้ผู้คลายทุกข์ได้ฟังในขณะที่ปล่อยทุกข์ด้วย ข่าวยืนยันว่า

กรมชลประทานจะคัดแปลงเรือขนาด 150 ตัน เป็น “เรือสุขาพัฒนา” ลำต่อไป ได้กล่าวตั้งแต่ตอนต้นแล้วว่า ตั้งใจจะเขียนเรื่องน้ำ และเรื่อง “เรือสุขาพัฒนา” ก็เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียนด้วย

น้ำที่จะเขียนก็คือเรื่องของสภาพของน้ำในแม่น้ำในปัจจุบันนี้ เพราะ “เทอร์โบ” นั้น บ้านเดิมอยู่ริมแม่น้ำทั้งได้กิน ได้เล่น และว่ายน้ำเป็นในแม่น้ำตั้งแต่อายุไม่กี่ขวบ

แม่น้ำที่ได้ใช้ตอนสมัยเด็กนั้น สะอาด บริสุทธิ์ เล่นไปก็คิมน้ำในแม่น้ำได้ โดยไม่ต้องคิดเรื่องสกปรก

คนในสมัยนี้ ไม่เฉพาะแต่ในกรุงเทพมหานครหรือที่ฟังแล้ว อาจจะไม่เชื่อว่ากินน้ำในแม่น้ำที่เล่นได้

เพราะแม่น้ำหลายสายในตอนนี้อยู่ในสภาพที่ไม่อาจพูดได้ถึงเรื่องความสะอาด โดยเฉพาะแม่น้ำเจ้าพระยาในตอนนี้นั้น ไม่ต้องพูดถึงเลย บางช่วงบางตอนนั้น ไม่ใช่เสียอย่างเดียว แต่กลิ่นของน้ำเหม็นคุ้งแล้ว น้ำในแม่น้ำของบางจังหวัดที่ได้พบเห็นนั้น แม้ว่าจะไม่ใช่สะอาดเท่ากับที่ได้เคยสัมผัสเมื่อครั้งเด็ก ๆ

แต่ก็พูดได้ว่า ยังสะอาดอยู่มาก ๆ เมื่อเทียบกับแม่น้ำเจ้าพระยา ได้เห็นแม่น้ำซึ่งส่วนใหญ่ยังพอสะอาด ทำให้ใจเราสะอาดตามไปด้วย แต่ความสะอาดที่ยังพอได้พบเห็นอยู่นั้น ไม่ทราบว่าจะได้เห็นไปได้นานเท่าใด

เพราะคนนั้น ชอบทิ้งสิ่งของ ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลลงในแม่น้ำกันมาก ขอพูดสิ่งแรกก็คือ สิ่งปฏิกูล

ไม่ทราบว่าท่านผู้อ่านได้ไปรับประทานอาหารในภัตตาคารลอยน้ำ (เรือหรือแพที่คัดแปลงเป็นภัตตาคาร) และในภัตตาคารที่อยู่ริมน้ำ หรือไม่

และได้ใช้บริการห้องส้วมในภัตตาคารนั้น หรือไม่

ห้องน้ำและห้องส้วมในภัตตาคารดังกล่าวนั้น
ทั้งน้ำเสียและสิ่งปฏิกูลที่ปลดปล่อยลงในสุขาทั้งหมด จะปล่อยลงในแม่น้ำ
ไม่ว่าจะเป็นเรือที่ทำเป็นภัตตาคาร หรือภัตตาคารริมน้ำ

ทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร หรือในต่างจังหวัด มีสภาพเช่นเดียวกัน
แม้ว่า “เทอร์โบ” จะมั่นใจว่า มีกฎหมายห้ามทิ้งน้ำเสียและสิ่งปฏิกูลลงแม่น้ำ
แต่เพราะความจำเป็นบังคับ และรวมทั้งการปล่อยปละละเลยของเจ้าหน้าที่ผู้รับ
ผิดชอบในเรื่องนี้

สภาพจึงเป็นเช่นปัจจุบัน

ได้ทราบข่าวแนวคิดและวิธีการของ “เรือสุขาพัฒนา” แล้ว นำมาใช้ในภัตตาคาร
ลอยน้ำหรือภัตตาคารที่อยู่ริมน้ำ ซึ่งใช้ระบบสุขาปล่อยทิ้งได้เป็นอย่างดี

ขอเพียงระบบเดียวก็พอ คือ ระบบบำบัดน้ำเสียและสิ่งปฏิกูล ซึ่งสามารถบำบัด
น้ำเสียให้ได้มาตรฐานก่อนปล่อยน้ำทิ้งลงสู่แหล่งน้ำ

ก็ไม่ทราบว่ามีราคาแพง มากน้อยแค่ไหน

คงต้องฝากกรมเจ้าท่าซึ่งรับผิดชอบในเรื่องนี้ ติดต่อกับกรมชลประทาน ถึงวิธี
การและสนนราคา

หากกำหนดให้ภัตตาคารลอยน้ำ และภัตตาคารที่อยู่ริมน้ำ ที่ใช้ระบบสุขาปล่อย
ทิ้งลงน้ำได้ใช้ระบบบำบัดน้ำเสียและสิ่งปฏิกูลเสียก่อน จะทำได้มากน้อยเพียงใด

ทำได้แล้ว ต้องตรวจตราอย่างจริงจัง อย่าให้เป็นไปเหมือนเช่นในปัจจุบันนี้

เรื่องที่สองก็คือ เรื่องของขยะ

เราก็ทิ้งขยะลงในแม่น้ำกัน แต่เนื่องจากประชากรของเรายังไม่มาก ประกอบกับ
ขยะที่ทิ้งก็เป็นขยะ ซึ่งสลายโดยธรรมชาติได้โดยง่าย

น้ำยังมีความสะอาด แต่ในปัจจุบัน มีคนเพิ่มมากขึ้น มีวินัยน้อยลง

ขยะที่ทิ้งลงในแม่น้ำลำคลองก็มีมากเพิ่มขึ้น

ตัวขยะเองก็มีวิวัฒนาการมากขึ้น เพราะขยะในปัจจุบันย่อยสลายได้ยากขึ้น

ขยะบางอย่าง เช่น พลาสติกนั้น ย่อยสลายไม่ได้เลย

คืออย่างหนึ่งที่มีการรณรงค์การไม่ใช้ถุงพลาสติกและโฟม ทำให้ขยะที่ย่อยสลาย
ไม่ได้โดยธรรมชาติลดน้อยลง

ก็ขอให้เราช่วยรณรงค์ในเรื่องเหล่านี้ต่อไปด้วยเถิด

เรื่องที่สาม ก็คือ น้ำเสียจากบ้านเรือน จากโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่ปล่อยลงไปในแม่น้ำ โดยยังไม่ได้บำบัดเสียเสียก่อน

แม้ว่าโรงงานขนาดใหญ่ที่ต้องใช้น้ำจำนวนมากในการดำเนินการ และทำให้เกิดน้ำเสียเป็นจำนวนมากนั้น

ทางราชการได้กำหนดให้โรงงานนั้น ๆ มีระบบบำบัดน้ำเสีย

ครบ โรงงานก็ต้องสร้างตามที่ทางราชการกำหนด

แต่โดยที่การเดินเครื่องโรงบำบัดน้ำเสีย ต้องเสียค่าใช้จ่ายพอสมควร

บางโรงงานจึงแอบปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำโดยไม่บำบัด

คงต้องฝากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งต้องตรวจสอบโรงงานเป็นประจำอยู่แล้ว ช่วยดูแลด้วย

ก็เป็นที่น่ายินดีที่ขณะนี้หลายฝ่ายได้เห็นความสำคัญในเรื่องขยะมูลฝอยและการบำบัดน้ำเสีย

น้ำเสียจากบ้านเรือน โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครนั้น

กรุงเทพมหานครเอง ก็ไม่ได้นั่งนอนใจ ท่านที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร หรือมีโอกาสเดินทางไปกรุงเทพมหานครในระยะนี้

ไปทางไหนก็จะเห็นคำขอโทษ เพราะกำลังก่อสร้างเพื่อจะบำบัดน้ำเสีย

แต่ทุกคนก็ไม่บ่น

แม้ว่ารถจะติดเพราะการก่อสร้าง เพราะทราบดีว่าเมื่อการก่อสร้าง น้ำเสียในกรุงเทพมหานครจะได้รับการบำบัด

ทำให้น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา มีสภาพที่ดีขึ้น

ก็ขอขอบคุณกรุงเทพมหานครไว้ตรงนี้ด้วย

เรื่องสุดท้ายก็คือเรื่องการรุกคืบในพื้นที่สาธารณะ

โดยเฉพาะการรุกคืบเข้าไปในลำน้ำ ไม่ว่าจะเป็นมแม่น้ำหรือทะเล

ไม่ทราบว่าท่านผู้อ่านได้อ่านข่าวดังข่าวหนึ่งหรือไม่

ข่าวนั้นก็คือ ข้าราชการมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ได้สั่งการให้กรมเจ้าท่าเอาจริงกับการปลูกอาคารรุกคืบเข้าไปในน้ำสาธารณะที่บางละมุง ชลบุรี

เจ้าของอาคารดังกล่าว ดังเสียด้วย

ผลจะปรากฏว่าอย่างไร ก็คงจะต้องติดตามกันต่อไป

แต่ข่าวนี้ ก็ได้สะท้อนให้เห็นว่า

ยังมีอีกหลายคนที่ยังไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย

ไม่ว่าจะเป็นผู้พยายามหลีกเลี่ยงกฎหมาย รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่ยังไม่ได้ปฏิบัติตาม

ตามกฎหมาย

หลักฐานในเรื่องนี้ นำเป็นใบเสร็จได้

ลองนั่งรถจี๊เรือไปตามลำน้ำต่าง ๆ เกิด

ไม่ว่าแม่น้ำที่ไหน รวมทั้งแม่น้ำเจ้าพระยา

โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ที่รुकกล้าเข้าไปในแม่น้ำนั้น

ไม่ทราบว่าคุณต้องตามกฎหมายหรือไม่ โดยเฉพาะโรงแรมดัง ๆ ทั้งหมด

ที่จริงก็ให้เห็นใจกรมเจ้าท่า

คิดว่าคงพยายามที่จะดำเนินการในเรื่องนี้อย่างจริงจัง

แต่อาจจะไปเจอต่อเข้า จึงทำอะไรไม่ได้

ฝากคนที่ม้อ่านจ และไม่กลัวตอ ก็แล้วกัน

ทำความดีไว้สักครั้ง คนเขาจะได้ชื่นชม “เทอร์โบ” คนหนึ่งละ ที่จะขอชม

โดยเฉพาะข่าวท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ที่ได้สั่งการให้กรม

เจ้าท่า

เอาจริงกับการปลุกอาคารรुकกล้าเข้าไปในน้ำสาธารณะที่บางละมุง ชลบุรี

ทำเรื่องนี้เสร็จเรียบร้อยให้เป็นตัวอย่างแล้ว ช่วยดูเรื่องการรुकกล้าที่ริมน้ำด้วย

นอกจากจะไม่เกาะกะลูกตาแล้ว

ยังจะช่วยให้ น้ำไหลลงทะเลได้เร็วขึ้น

คงจะทำให้ น้ำที่ท่วมทั้ง 65 จังหวัด ไม่มากและไม่นานเท่านี้

เทอร์โบ “ท่อไอเสีย” วารสารข้าราชการ 41,1 (ม.ค.-ก.พ. 2539) : 53-57